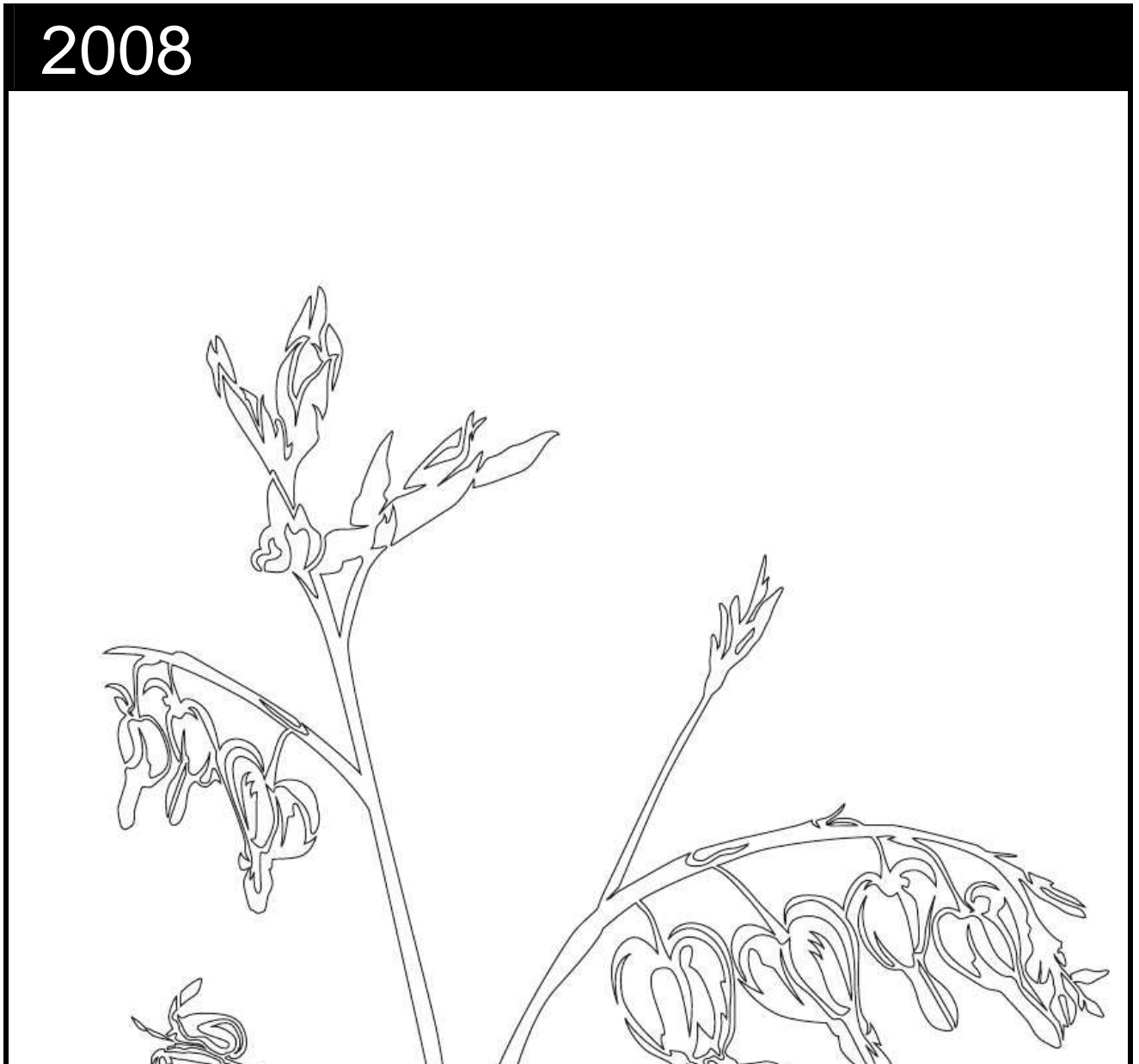

Studieförbundens ekonomi

2008

Folkbildningsrådet

Inledning

Folkbildningsrådet har sedan 2005 sammanställt uppgifter om studieförbundens samlade ekonomi på samtliga organisationsnivåer: central, regional- och lokal nivå.

Folkbildningsrådet har behov av att följa studieförbundens ekonomiska utveckling bland annat då vi återskärter till regering och riksdag. SCB använder dessutom uppgifterna vid redovisningen av utbildningskostnaderna för olika utbildningsanordnare.

Antalet studieförbund har från 2008 ökat från 8 till 9 genom att Ibn Rushd startade sin verksamhet som eget studieförbund den 1 januari 2008.

I tabeller redovisas det bearbetade insamlingsmaterialet. Tabellerna ger information om:

- resultat från all verksamhet i studieförbunden på samtliga nivåer
- resultat från bidragsberättigad folkbildningsverksamhet på samtliga nivåer
- resultat från bidragsberättigad folkbildningsverksamhet på lokal nivå
- resultat från annan verksamhet på lokal nivå
- lokalavdelningarnas samlade resultat
- övergripande sammanställning av personal inklusive cirkelledare

Innehåll

Sammanfattning _____	4
Nyckeltal 2008 _____	4
Jämförelse med tidigare år _____	4
Nyckeltal 2006-2008 i löpande priser _____	5
Genomförande _____	6
All verksamhet på samtliga nivåer _____	7
All verksamhet på samtliga nivåer _____	8
Bidragsberättigad folkbildningsverksamhet på lokal nivå _____	10
Annan verksamhet på lokal nivå _____	12
Lokalavdelningarnas samlade resultat _____	14
Lokalavdelningarnas samlade resultat _____	15
Personal inklusive handledare _____	16

Sammanfattning

De nyckeltal Folkbildningsrådet använder oss av då vi sammanställer studieförbundens samlade ekonomi är de totala intäkterna, de

totala kostnaderna, personalkostnader och det egna kapitalet.

Nyckeltal 2008

- Studieförbundens totala **intäkter** uppgick till 4,4 miljarder kronor – därav för folkbildningsverksamheten 3,6 miljarder.
- Bidragsdelen för folkbildningsverksamheten var 2,4 miljarder kronor, varav statsbidraget var 1,6 miljarder kronor (44 % av omsättningen)
- Deltagar- och försäljningsintäkternas del av omsättningen på lokal nivå är 24 %
- Studieförbundens totala **kostnader** uppgick till 4,4 miljarder kronor – därav för folkbildnings- verksamheten 3,6 miljarder kronor, varav den lokala nivån svarade för 3 miljarder kronor.
- Personalkostnaderna för folkbildningsverksamheten är 2 miljarder kronor (56 % av kostnaderna)
- Det egna kapitalet på central och regional nivå för folkbildningsverksamheten är 400 miljoner kronor (402 miljoner totalt).
- Sju av studieförbunden redovisar ett överskott för folkbildningsverksamheten och två redovisar ett underskott för sin verksamhet.

- 38 % av studieförbundens 363 lokala enheter redovisade underskott som resultat av verksamheten.
- Antalet cirkelledare är ca 112 000 varav 68 % inte är arvoderade.

Jämförelse med tidigare år

- De totala **intäkterna** har ökat något (+ 0,6 %). Ökningen är proportionellt lika stor inom folkbildningens verksamhet som inom annan verksamhet.
- De totala **kostnaderna** har blivit högre (+1,5 %).
- Ökningen är något större procentuellt inom annan verksam än inom folkbildningsverksamheten.
- Det totala **resultatet** har därmed blivit 83 miljoner kronor sämre – ett överskott på ca 59 miljoner kronor mot ett överskott på ca 142 miljoner kronor föregående år. Överskottet är dock drygt 10 miljoner kronor större än för 2006.
- I **folkbildningsverksamheten** gick resultatet från ett överskott 2006 på ca 92

miljoner kronor till ett överskott 2007 på ca 116 miljoner kronor.

- År 2008 sker en kraftig minskning av överskottet med 90 miljoner till ca 25 miljoner kronor.
- Inom **annan verksamhet** gick resultatet från ett underskott 2006 på ca 44

miljoner kronor till ett överskott 2007 på 26 miljoner kronor. Överskottet ökade ytterligare 2008 till ca 33 miljoner kronor.

Nyckeltal 2006-2008 i löpande priser

	2006	2007	2008
Totala intäkter alla nivåer	4 126 543	4 428 096	4 430 759
- varav folkbildningsverksamheten	3 382 357	3 605 562	3 585 672
- varav annan verksamhet	744 186	822 534	845 077
Totala kostnader alla nivåer	4 112 571	4 319 649	4 386 367
- varav folkbildningsverksamheten	3 334 383	3 528 249	3 580 326
- varav annan verksamhet	778 188	791 400	806 041
Resultat efter dispositioner alla nivåer	48 015	141 562	58 702
- varav folkbildningsverksamheten	91 690	115 862	25 454
- varav annan verksamhet	- 43 675	25 700	33 248
Totalt bidrag	2 135 383	2 387 796	2 377 559
- varav statsbidrag	1 295 410	1 550 204	1 589 650
Totalt eget kapital (centralt, region)	347 329	453 280	402 018

Genomförande

Uppgifterna på den lokala och regionala nivån är insamlade genom enkät till förbundens ekonomihandläggare. Enkäten har haft samma utformning sedan 2005. För den lokala nivån är redovisningen uppdelad på verksamhetsområdena "folkbildningsverksamhet" och "annan verksamhet" (= ej statsbidragsberättigad). För region/distrikten presenteras en koncentrerad sammanställning av ekonomin för de tre studieförbund som har treledsorganisation (ABF, Studieförbundet och Studieförbundet Vuxenskolan).

Uppgifterna på central nivå är tagna ur Studieförbundens centrala Årsredovisningar för 2008.

Det enskilda studieförbundets uppgifter presenteras inte. Presentationen innehåller endast sammanfattande tabeller över samtliga studieförbund.

Det är svårt att göra jämförelser mellan studieförbunden av flera skäl:

- Studieförbundens organisationsstrukturer ser olika ut och flera har under senare år genomgått stora strukturella förändringar.
- Arbetsfördelningen mellan förbundens organisationsled varierar liksom kostnadsfördelningen på olika nivåer.
- Studieförbund med tvåledsorganisation redovisar oftast alla kostnader och intäkter på lokalavdelningsnivå.

Det gör inte de tre studieförbund som har en treledsorganisation.

Antalet juridiska personer inom de nio studieförbunden uppgick 2008 till 413 st (år 2007 412), varav 363 på lokal nivå, 41 på regional nivå och 9 på central nivå.

På förbunds nivå har kostnader och intäkter reducerats för de förbund som bruttoredovisar det erhållna statsbidrag från Folkbildningsrådet med motsvarande transfererat statsbidrag till lokal nivå.

Alla redovisade belopp i tabellerna är i tusental kr (tkr).

All verksamhet på samtliga nivåer

All verksamhet på samtliga nivåer

Tkr	Alla nivåer	Lokal	Region	Central
Intäkter*	4 430 759	3 759 856	175 090	495 813
Kostnader inkl avskrivningar**	4 386 367	3 717 431	171 299	497 637
Resultat efter finans o dispositioner	58 702	54 813	5 605	-1 716
Ackumulerat kapital	402 018		107 560	294 458
*varav				
Bidrag (stat, kom, landsting, övr.)		2 293 280		
** varav				
Personalkostnader	2 422 168	2 110 899	106 689	204 580

I tabellen redovisas all den verksamhet som ingår i studieförbundens juridiska personer på samtliga nivåer. På central nivå ingår koncernredovisade resultat.

Studieförbundens totala intäkter uppgick till 4 431 tkr (4 428 tkr år 2007).

Av dessa var intäkterna på lokal nivå 3 760 tkr (3 747 tkr år 2007), för regioner och distrikt i de tre förbund som inte ingår på avdelningsnivå 175 mkr (176 tkr år 2007) och på central nivå 496 tkr (505 tkr år 2007).

Bidragen från stat, kommun, landsting/regioner och övriga bidrag utgjorde 2 293 tkr eller 52 procent av de totala intäkterna (2 272 tkr eller 51 procent år 2007).

Av de totala intäkterna på lokal nivå utgjorde intäkterna av den statsbidragsberättigade verksamheten 79 procent eller 2 974 tkr (år 2007 80 procent och 2 980 tkr). Övrig verksamhet i de lokala avdelningarna, främst uppdragsutbildning, utgjorde 21 procent eller 785 tkr (år 2007 20 procent och 766 tkr).

Utöver denna verksamhet bedriver studieförbunden, som majoritetsägare, en inte obetydlig verksamhet i bolag, stiftelser och andra institutioner. Denna verksamhet beräknas ha en betydande omsättning.

Personalkostnaderna är 2 422 vilket är en ökning med 106 tkr jämför med föregående år.

Det ackumulerade egna kapitalet inklusive fonder är 402 tkr vilket är en minskning med 51 tkr

sedan föregående år.

Uppgifter om eget kapital avser central- och regional nivå. Utöver det finns eget kapital på central- och lokal nivå i stödfonder och centralfonder m.m.

All verksamhet på samtliga nivåer

Tkr	Alla nivåer	Lokal	Region	Central
Intäkter*	3 585 682	2 974 497	175 090	436 095
Kostnader inkl avskrivningar**	3 580 326	2 973 154	171 299	435 873
Resultat efter finans o dispositioner	25 454	21 463	5 605	-1 614
Ackumulerat kapital	399 929		107 560	292 369
*varav				
Statsbidrag	1 589 650	1 360 127		
Landstingsbidrag	251 392	127 926	123 466	
Kommunbidrag	368 669	368 669		
Övriga bidrag	167 848	167 848		
Summa bidrag	2 377 559	2 024 570		
**varav				
Personalkostnader	1 978 801	1 667 532	106 689	204 580

Tabellen är underlag för de uppgifter som SCB årligen publicerar i sin sammanställning av ”Kostnader för utbildningsväsendet för samtliga utbildningsformer”. Samtliga organisationsnivåer ingår i underlaget. Beträffande den regionala nivån går det inte att utesluta att det finns med uppdragsverksamhet då detta inte är kartlagt.

Budgetåret 2008 fick studieförbunden 1 590 tkr (varav 189 tkr i förstärkningsbidrag) i statsbidrag från Folkbildningsrådet. Motsvarande summor för år 2007 var 1 550 tkr respektive 185 tkr.

Vid en genomgång av de centrala studieförbundens årsredovisningar har alla

redovisat sina statsanslag. Sex förbund har angivit exakt belopp och tre har mindre avvikelser. Förbundens transfereringar av bidrag till lokalavdelningarna visas hos tre förbund direkt i Resultaträkningen och för övriga förbund i noter.

Det finns stora variationer mellan studieförbunden vad de lokalt har redovisat som statsbidrag mot vad de fått i statsbidrag centralt. Som mest har studieförbundens lokala nivåer redovisat 100 % av statsbidraget som intäkt och lägst är det 70 %. I genomsnitt har lokala nivån redovisat ca 85 % av statsbidraget som intäkt. Detta innebär att det förekommer ett antal interna

transaktioner mellan de olika nivåerna i respektive studieförbund. Det innebär att det inte går att relatera statsbidragen till kostnaderna för folkbildningsverksamhet på lokal nivå.

Landstingens bidrag uppgår till sammanlagt 251 tkr (249 tkr år 2007). Åtta studieförbund redovisar 128 tkr (127 tkr år 2007) som landstingsbidrag på lokal nivå, sex studieförbund saknar regional nivå och redovisar hela sitt landstingsbidrag på lokal nivå. Två studieförbund redovisar endast en del på lokal nivå och resten på regional nivå. Endast ett förbund redovisar hela landstingsbidraget på regional nivå.

Kommunernas bidrag uppgår till 369 tkr (383 tkr år 2007).

Studieförbundens egna kapital på central och regional nivå uppgår till över 400 tkr (451 tkr år 2007).

Studieförbundens totala personalkostnader för den bidragsberättigade folkbildningsverksamheten uppgick till 1 979 tkr (1 866 tkr år 2007) varav personalkostnaderna på den lokala nivån utgör 1 668 tkr (1 598 år 2007).

Bidragsberättigad folkbildningsverksamhet på lokal nivå

Bidragsberättigad folkbildning, lokalavdelningar	2 006	2 007	2 008
Tkr			
INTÄKTER			
Deltagar- o försäljningsintäkter	724 656	715 042	722 116
Statsbidrag	1 138 867	1 322 596	1 360 127
Kommunbidrag	372 575	382 913	368 669
Övriga bidrag*	340 788	332 146	295 774
Övriga intäkter	253 760	227 502	227 810
Summa intäkter	2 830 646	2 980 198	2 974 497
* varav landstingsbidrag	112 117	126 710	127 926
KOSTNADER			
Material o externa verksamhetstjänster	317 726	338 772	343 602
Lokal, Inv, Fastigh	370 490	399 165	392 987
Förbrukningsinventarier, reparationer och frakt	48 178	45 238	43 881
Resekostnader	20 078	20 316	27 377
Marknadsföring	86 919	103 801	106 725
Kontorskostnader o övriga externa tjänster	306 351	309 136	315 440
Övriga externa kostnader	52 616	48 206	34 755
Personalkostnader	1 533 616	1 597 920	1 667 532
Poster av engångskaraktär	334	5 824	2 278
Summa driftskostnader	2 736 308	2 868 380	2 934 578
Avskrivningar enl plan	38 472	41 160	38 577
Kostnader inkl avskrivningar	2 774 781	2 909 539	2 973 154
VERKSAMHETSRESULTAT	55 865	70 659	1 342
Finansiella intäkter o kostnader			
Intäktsränta	20 135	29 817	47 123
Kostnadsränta	4 558	5 943	26 058
Resultat före bokslutsdisp	71 442	94 532	22 407
Bokslutsdispositioner	686	4 616	-944
RESULTAT	72 128	93 998	21 463

Sex av studieförbunden redovisar ett överskott för folkbildningsverksamheten på lokal nivå (sju år 2007) och tre redovisar ett underskott för sin verksamhet.

Deltagar- och försäljningsintäkternas andel av intäkterna på lokal nivå uppgår för alla studieförbund till i genomsnitt 24 procent. Fyra studieförbund ligger under 20 procent medan två studieförbund redovisar ca 40 procent eller mera.

Statsbidragets andel av intäkterna är i genomsnitt 46 procent med variationer från 28 till 58 procent. Fem av studieförbunden ligger kring 50 %.

Kommunbidragets andel av intäkterna är i genomsnitt 12 procent med variationer från 8 till 17 procent.

”Övriga bidrag” andelen av intäkterna är i genomsnitt 10 % av intäkterna

Bland studieförbundens kostnader dominerar **personalkostnaderna** och uppgår i genomsnitt till 57 procent av de totala kostnaderna med variationer från 49 till 73 procent. Två studieförbund redovisar kring 70 % medan övriga ligger mellan 50-60 %.

Kostnaderna för lokaler m.m är i genomsnitt 13 % med en variation på mellan 5-16 %.

■ Annan verksamhet på lokal nivå

Annan verksamhet, lokalavdelningar	2 006	2 007	2 008
Tkr			
INTÄKTER			
Deltagar- o försäljningintäkter	411 919	425 125	415 294
Statsbidrag	43 162	29 520	31
Kommunbidrag	76 335	91 202	115 026
Övriga bidrag*	103 666	113 302	153 653
Övriga intäkter	70 125	107 315	101 354
Summa intäkter	705 207	766 463	785 359
*varav landstingsbidrag	0	0	7 252
KOSTNADER			
Material o externa verksamhetstjänster	54 501	71 513	74 797
Lokal, Inv, Fastigh	93 465	91 490	111 199
Förbrukningsinventarier, reparationer och frakt	11 301	13 041	4 982
Resekostnader	2 487	10 601	16 166
Marknadsföring	21 238	26 837	26 693
Kontorskostnader o övriga externa tjänster	34 937	43 353	46 080
Övriga externa kostnader	57 355	13 192	3 007
Personalkostnader	449 614	449 999	443 367
Poster av engångskaraktär	876	2 270	2 014
Summa driftskostnader	725 775	722 296	728 305
Avskrivningar enl plan	17 399	14 362	15 970
Kostnader inkl avskrivningar	743 174	736 658	744 275
VERKSAMHETSRESULTAT	-37 968	29 805	41 083
Finansiella intäkter o kostnader			
Intäktsränta	1 332	1 034	4 260
Kostnadsränta	3 685	3 832	11 993
Resultat före bokslutsdisp	-40 321	27 006	33 350
Bokslutsdispositioner	0	594	0
RESULTAT	-40 321	26 412	33 350

Utöver den statsbidragsberättigade verksamheten bedriver studieförbunden även annan utbildningsverksamhet. Det sker som uppdragsverksamhet och som huvudmän för olika skolor och institut. Denna verksamhet bedrivs genom de lokala enheterna (som redovisas i ovanstående tabell) och i vissa fall via bolag och stiftelser utanför studieförbundens egna juridiska personer.

Annan verksamhet på lokal nivå, utöver folkbildningsverksamheten, hade 2008 en omsättning på 785 tkr vilket är 21 procent av lokalavdelningarnas totala omsättning. Hos fem studieförbund är den statsbidragsfinansierade

verksamheten lägre än 15 % av den totala omsättningen. Hos två studieförbund är den strax under 40 % och hos ett över 50 %. Ett studieförbund redovisar inte någon annan verksamhet.

Fem av studieförbunden redovisar sammantaget ett överskott från annan verksamhet (sju år 2007).

Från 2008 redovisas under ”intäkter från statsbidrag” endast statsbidrag förmedlat via Folkbildningsrådet. Statsbidrag från annat håll redovisas under övriga bidrag. Folkbildningsrådet

Lokalavdelningarnas samlade resultat

Lokalavdelningar Resultat tkr	2006	2007	2 008
Avd med negativt (före finansiellt och dispositioner)	-76 862	-50 497	-60 841
Avd med positivt (före finansiellt och dispositioner)	94 709	151 728	102 399
Summa tkr	17 847	101 231	41 558
Avd med negativt (efter finansiellt och dispositioner)	-71 190	-52 259	-53 012
Avd med positivt (efter finansiellt och dispositioner)	99 100	168 448	106 274
Summa tkr	27 910	116 189	53 262
Antal avdelningar			
Avd med negativt (före finansiellt och dispositioner)	198	134	177
Avd med positivt (före finansiellt och dispositioner)	199	234	186
Summa avdelningar	397	368	363
Avd med negativt (efter finansiellt och dispositioner)	165	88	137
Avd med positivt (efter finansiellt och dispositioner)	232	280	226
Summa avdelningar	397	368	363

I redovisningsunderlaget för avdelningarnas verksamhet 2008 ingår 363 enheter, vilket är en minskning från föregående år med 5 enheter. Av tabellen framgår att 177 av avdelningarna gick med underskott före finansiella kostnader och intäkter samt före bokslutsdispositioner medan 186 avdelningar redovisade överskott.

Resultaten förbättrades efter att hänsyn tagits till finansiella kostnader och intäkter samt

bokslutsdispositioner till att 137 avdelningar redovisade ett sammanlagt underskott med 53 mkr (52 mkr år 2007) och 226 avdelningar redovisade ett överskott med 106 mkr (168 mkr år 2007).

Det sammanlagda nettoresultatet uppgår till 53 mkr (116 mkr år 2007).

Lokalavdelningarnas samlade resultat

Lokalavdelningar Resultat tkr	2006	2007	2 008
Avd med negativt (före finansiellt och dispositioner)	-76 862	-50 497	-60 841
Avd med positivt (före finansiellt och dispositioner)	94 709	151 728	102 399
Summa tkr	17 847	101 231	41 558
Avd med negativt (efter finansiellt och dispositioner)	-71 190	-52 259	-53 012
Avd med positivt (efter finansiellt och dispositioner)	99 100	168 448	106 274
Summa tkr	27 910	116 189	53 262
Antal avdelningar			
Avd med negativt (före finansiellt och dispositioner)	198	134	177
Avd med positivt (före finansiellt och dispositioner)	199	234	186
Summa avdelningar	397	368	363
Avd med negativt (efter finansiellt och dispositioner)	165	88	137
Avd med positivt (efter finansiellt och dispositioner)	232	280	226
Summa avdelningar	397	368	363

I redovisningsunderlaget för avdelningarnas verksamhet 2008 ingår 363 enheter, vilket är en minskning från föregående år med 5 enheter. Av tabellen framgår att 177 av avdelningarna gick med underskott före finansiella kostnader och intäkter samt före bokslutsdispositioner medan 186 avdelningar redovisade överskott.

Det sammanlagda nettoresultatet uppgår till 53 mkr (116 mkr år 2007).

Resultaten förbättrades efter att hänsyn tagits till finansiella kostnader och intäkter samt bokslutsdispositioner till att 137 avdelningar redovisade ett sammanlagt underskott med 53 mkr (52 mkr år 2007) och 226 avdelningar redovisade ett överskott med 106 mkr (168 mkr år 2007).

Personal inklusive handledare

	2006	2007	2008
Cirkelledare	110 890	113 756	112 354
- varav ej arvoderade	61 023	68 979	76 027
- varav arvoderade	49 408	44 253	35 902
- varav tillsvidareanställda	459	524	425
Personal – ej cirkelledare	3 748	4 155	3 549

Antalet cirkelledare har varit drygt 112 000 vilket är 1 400 färre än 2007. Av dessa var 425 tillsvidareanställda. 76 000 (68 %) cirkelledare genomför sitt uppdrag utan arvode. Det är dock stora skillnader mellan studieförbunden. Vid tre studieförbund genomför 90 % av cirkelledarna sitt uppdrag utan arvode. Vid två studieförbund genomför 30 % av cirkelledarna sitt uppdrag utan arvode.

2006 genomförde 55 % av cirkelledarna sitt uppdrag utan arvode.

Antalet anställda, som inte är cirkelledare, uppgick sammanlagt på alla nivåer i genomsnitt till 3 549 (4 155 år 2007).

Folkbildningsrådet

Box 380 74, 100 64 Stockholm

Tel: 08-412 48 00, fax 08-21 88 26

fbr@folkbildning.se

www.folkbildning.se